

Jan Neruda (1834 – 1891)

- narodil se a žil na Malé Straně (v dnešní Nerudově, dříve Ostruhové ul. - v domě U Dvou slunců)
- matka posluhovala u Joachima Barrandeho a učila ho česky - přispíval mladému Nerudovi na studia
- zažil tísniví soc. poměry v dětství, mládí i dospělosti – nikdy neměl stálý příjem - ovlivnilo to jeho soc. přístup i kritický a polemický postoj k životu
- studia filosofie nedokončil, už při studiu pracuje jako lokálkář v německém deníku – získal smysl pro význam drobných životních faktů, společenskou problematiku, život městského člověka
- Celý život pracuje jako novinář (v *Národních listech*, v *Obrazech domova*, *Času*, *Hlase*, přispíval i do časopisu *Květy*, spolu s V. Hálkem vydával časopis *Lumír*)
- cestuje (vedl si záznamy s velmi zajímavými postřehy) - první č. spisovatel, který poznal řadu zemí a své bystré pozorování sdělil čtenářům
- sbíral staré pečetě a mince – věnoval je muzeu Matice opavské

- Anna Holinová byla jeho celoživotní láska (pravděpodobně si ji nevzal ze strachu, že ji neuživí), posměšně ji ostatní říkali věčná nevěsta
- velký vliv na něj mělo přátelství s K. Světlou - ta jej povzbuzovala při jeho tvorbě a často mu také finančně vypomáhala, on jí byl zase rádcem při jejích prvních literárních pokusech

- posledních 20 let života žije osamocen, často nemocen, po zlomenině nohy je téměř nepohyblivý, žije v ústraní

- ovlivnil např.: Mrštíka, Sládka, Machara, Hrubína, Čapka

Dílo:

- za života nebyl plně doceněn, sám se cítil zneuznán - od toho se odvíjel jeho až záporný vztah k lidem
- literární a divadelní kritik
- zakladatel č. fejetonu
- vynikající novinář
- mistr drobné umělecké črty

1858 almanach Máj

50./60. léta – dramatické pokusy (za jeho života se hrály, dnes zapadlé)

fejetony - sebrány do knížek *Žerty, dravé a hravé* (např. Kam s ním?)

Studie krátké a kratší

Pařížské obrázky (později *Mensí cesty*)

Divadelní táčky

Bály i baly

- měly různou podobu: črty, poloreportáže, causerie, cestopisné obrázky

- jeho fejetony (často podepisované rovnostranným trojúhelníkem) patřily ve své době k nejčtenějším

- přes 2000 (posl. fejeton 2.8.1891, umírá 22. 8.) - psal jeden fejeton týdně do *Národních listů* (ke konci života je do redakce nosil poslíček)

proza:

místo slova povídka používá slovo arabeska, nebo črta (tzn. něco mezi fejetonem a povídkou)
= nedějová, drobná próza s co největší faktografickou přesností, snaha zachytit soudobou skutečnost

- byl dokonalým znalcem Prahy a pražského života
- psal živým, výstižným jazykem a výstižnou charakteristikou

Arabesky (povídky a obrázky z pražského života koncem 50. a počátkem 60. let, lidé pohybující se na okraji společnosti)

Pražské obrázky – zachycují život chudých

Povídky malostranské (1878)

Přivedla žebráka na mizinu

Doktor Kazisvět

- 13 autobiografických povídek, střídání pohledu humorného a vážného, místy i tragikomického, otevřel cestu moderní povídce
- pod povrchem idylly jsou sociální rozpory i mezilidské konflikty

poezie:

Hřbitovní kvítí

Knihy veršů

- sociální balady (Dědova mísa, Slaměný vínek)
- intimní lyrika (Matičce, Otcí, Anně)

Písně kosmické

- víra v pokrok lidstva

Balady a romance

- některé balady mají ráz romance a některé romance jsou baladické

Prosté motivy

- lyrika

v pozůstalosti se našly pozoruhodné básně – elegické verše, hymnické a patetické - Vrchlický je vydal jako *Zpěvy páteční*
(zpěvy Velkého pátku i Bílé soboty jako symbol národního vzkříšení)